

Campanya europea pel Residu Zero = incineració i abocament Zero

Les organitzacions integrades en la *Plataforma Ciutadana Residu Zero (incineració i abocament zero)*, impulsem la *Campanya ciutadana europea RZ (Zero Waste Citizen)* per posar fi a la incineració i l'abocament de residus i substituir-ho per la prevenció i la recuperació dels residus.

La campanya europea RZ, d'acord amb els debats i conclusions de la Jornada *Residu Zero = Incineració Zero* feta a Barcelona el passat novembre, demana **un Pla per tancar les incineradores, prohibir la crema de residus a les fàbriques de ciment i l'aprovació de la Llei Catalana Residu Zero de Prevenció de Residus**.

La campanya vol construir una mirada i resposta global comuna de les plataformes ciutadanes a partir dels conflictes ocasionats per les polítiques i les instal·lacions de tractament de final de canonada dels residus.

Ara fa un any el tribunal del Lazio va sentenciar contra el Decret de gestió de residus aprovat a Itàlia perquè incomplia les prioritats de la Directiva de Residus de 2008 que estableix que la prevenció, la reutilització i el reciclatge han de ser les actuacions preferents abans que la incineració i l'abocament. Cremar materials recuperables com pretenia el decret governamental italià és contradictori amb la Directiva i per aquesta raó el tribunal italià va elevar aquesta sentència al Tribunal europeu de Luxemburg que dictarà sentència aplicable arreu de la Unió Europea (UE).

Alhora, la nova Directiva de Residus 2018/851/CE ordena clarament que la recuperació de matèria dels residus és prioritària abans que no pas la "recuperació energètica".

La campanya europea vol difondre aquests punts clau per garantir-ne l'aplicació sense subterfugis per part de les institucions comunitàries i del nostre país:

1. *Canvi en la Prioritat de la gestió pública dels residus a la UE*. La valorització energètica no es pot considerar ni comptabilitzar com a valorització dels residus inclosa la metanització i crema de biomassa. Tampoc no es poden considerar recuperació els residus orgànics que s'obtenen a les plantes de tractament mecànic-biològiques (anomenades "Ecoparcs" a Catalunya).
2. *La prevenció, la recuperació i el reciclatge de materials han de ser la jerarquia d'actuació* aplicada per totes les administracions de la UE.
3. S'ha d'aplicar la *Responsabilitat Ampliada del Productor (RAP)* per garantir que assumeixen els costos de la gestió dels residus dels productes que es posen al mercat (fiscalitat ambiental).
4. A Catalunya, aquests fets han de comportar **una revisió urgent dels programes de gestió aprovats pel Govern de la Generalitat** (PRECAT i PREINFRECAT 20) i del programa de gestió de l'AMB en procés d'aprovació (PREMET 25) i la redacció d'una nova **Llei catalana Residu Zero de prevenció de residus** perquè incloguin les determinacions de la Directiva de 2018 i les demandes presentades al Tribunal europeu de Luxemburg

PERQUÈ ES CREMEN I S'ABOQUEN RESIDUS QUE S'HAN DE RECUPERAR?

A Catalunya i Europa, els poders econòmics i les administracions imposen un model de producció basat en l'obsolescència i el consumisme que fa créixer sense límits l'ús dels recursos naturals, els residus i les emissions llençades al medi. No hi ha una acció de govern orientada a construir un nou model social i de producció que tingui en compte els límits biofísics de la natura i sigui capaç de preservar i restaurar els béns comuns naturals i prevenir els residus i la contaminació.

La voluntat d'ocultar aquests greus impactes (constatables a escala planetària) ha portat als poders públics a **tergiversar** les propostes dels moviments socials i ecologistes per fer realitat la justícia ambiental i social. Avui, *"l'economia circular"*; *"l'economia verda"*; *"la prevenció de residus i emissions"*; *"l'aprofitament dels residus com a recursos"*; *"l'energia renovable"*; o **"Residu Zero"** són més que res reclams **publicitaris** per perpetuar l'actual model insostenible.

Però les dades confirmen que a Catalunya **la generació de residus creix i la recollida selectiva s'estanca** (de 2016 a 2017 ha crescut un 3,3%). La mitjana de reciclatge net ha arribat al 32% l'any 2017 malgrat que la Directiva de Residus exigeix arribar al 50% l'any 2020 i el Programa de Prevenció i Gestió de Residus i Recursos a Catalunya o PRECAT 20, fixa arribar al 55%.

Perquè el PRECAT 20 manté i reforça la incineració i co-incineració de residus sabent que llença compostos químics tòxics a l'ambient? Dioxines i furans, Compostos Orgànics Persistents (COP), metalls pesants, ftalats, gasos d'efecte hivernacle, gasos àcids, partícules superfines, i un llarg etc. Un cop alliberades al medi, les substàncies contaminants s'incorporen als organismes vius, les plantes, animals i persones. Aquests compostos químics es bioacumulen i són causa de danys a la salut (càncers, disruptors hormonals, problemes respiratoris, etc.) com ho evidencien un nombre creixent de publicacions científiques en articles publicats en revistes de referència.

La incineració produeix gasos d'efecte d'hivernacle que incrementen el canvi climàtic i és una font d'energia bruta i ineficient. Catalunya no compleix els objectius de reducció dels Gasos d'Efecte d'Hivernacle i la crema de residus hi contribueix de manera important.

Els kWh generats en la incineració no són ni es poden considerar com energia renovable. Cap empresa elèctrica de distribució d'energia d'origen renovable té plantes incineradores. Per això demanem que Barcelona Energia, si vol ser una comercialitzadora d'energia renovable, es desvinculi totalment de TERSA, l'empresa que gestiona la incineradora de Barcelona a Sant Adrià.

La incineració és una font de desigualtats, manca de transparència i pràctiques corruptes. Les indústries cimenteres i les incineradores reben subvencions públiques perquè l'estat espanyol els hi ha atorgat elevades quotes de drets d'emissió de CO₂ en considerar erròniament que la crema de residus és "neutre" davant del canvi climàtic. D'aquesta manera se'ls comptabilitzen menys emissions de les reals.

DEMANEM UN CANVI PROFUND DE LES POLÍTIQUES DE GESTIÓ DELS RESIDUS

Construir un model de producció que preservi la salut pública, el medi ambient i l'aprofitament sostenible dels recursos naturals comporta la recuperació dels materials i avançar en la prohibició de generar productes que ocasionin residus no recuperables.

1. **Instem la Generalitat, l'Àrea Metropolitana de Barcelona (AMB) i l'Ajuntament de Barcelona** a posar en marxa amb caràcter d'urgència un model de gestió de residus basat en l'Estratègia Residu Zero de prevenció i gestió de recursos i no solament com a *marca publicitària*.

2. Cal aplicar un model de gestió de residus que apel·li la participació ciutadana, descarti l'anonimat, i que faci efectiva la prioritat de recollir la brossa orgànica sense materials impropis. I alhora, que faci assumir els costos als responsables de posar els productes al mercat, segons el principi de la normativa comunitària de "Responsabilitat ampliada del productor".

Els resultats assolits per *la recollida* porta a porta a molts municipis de Catalunya i per *models de gestió* com Residu Mínim, mostren el camí a posar en pràctica arreu del país: **posar la prevenció de residus, la reutilització i el reciclatge al centre del model**.

3. **L'Agència de Residus de la Generalitat consolida i amplia la incineració de residus**. Els residus als abocadors paguen l'any 2019 un cànon de 35,60 euros/tona mentre que els destinats a incineració paguen uns 15 euros/tona: s'incentiva fiscalment la crema dels residus.

4. Els Programes de gestió i d'infraestructures de residus de Catalunya fins el 2020 (PRECAT20-PRINFRECAT20), preveuen portar grans quantitats de residus a plantes d'incineració convencionals i de noves tecnologies i, el que és més greu, a cremar-los en cimiteres, bòbiles, plantes de tractament de purins i altres, autoritzats sota la fórmula de "combustibles derivats de residus" (CDR).

5. Les accions i el pressupost d'aquests programes prioritzen el tractament de la fracció resta o rebuig i afavoreixen l'abocament i la producció de CDR per incinerar: les inversions aprovades pel PRECAT20 són d'uns 362 milions d'euros; uns 83 milions d'euros es destinen a les incineradores existents. Finalment, el **81%** de les inversions són destinades al tractament de la fracció resta, incineradores i abocadors! Solament el **19%** del pressupost d'inversió es destina a processos directes de prevenció i recuperació material dels residus.

Denunciem aquest incompliment de la prioritat ecològica (fer prevaldre el criteri de precaució i els drets públics com el de la salut) i dels principis legals (no es compleix la prioritat de la recuperació de la matèria orgànica sobre la recuperació d'energia que estableix la legislació europea vigent).

6. Igualment, el Programa de gestió de l'AMB en procés d'aprovació (PREMET 25) s'ha redactat com aplicació al territori de l'AMB del PRECAT 20 i no preveu el compliment de la promesa del programa electoral feta a la ciutadania de Barcelona de no aportar residus a la incineradora al final d'aquest mandat.

DEMANEM POSAR EN MARXA LES SOLUCIONS EXISTENTS

La campanya europea que iniciem demana l'aplicació de Residu Zero, el que vol dir, obtenir els recursos naturals i els productes d'una manera més eficient i sostenible. La prevenció de residus, la prohibició de productes d'un sol ús, la fiscalitat ambiental a productes i activitats, el consum responsable, la reutilització i el reciclatge són excel·lents aliats en la lluita contra el canvi climàtic i l'estalvi d'energia. Per això:

Demanem que es posi fi al model de consumisme, la producció de productes d'un sol ús i de productes que incorporen substàncies perilloses.

Demanem la prohibició dels productes que acaben sent incinerats o abocats, de manera que siguin substituïts i redissenyats per mitjà de la innovació i la recerca.

Demanem que s'apliqui la *responsabilitat estesa del productor*. Cal evitar la construcció i l'ampliació de noves instal·lacions d'incineració de qualsevol tecnologia; **descartar la crema de CDR i residus en cimiteres** i plantes de gasificació i **aprovar un calendari de tancament de les incineradores actuals**.

Demanem que el govern i les administracions públiques posin en marxa **Residu Zero = incineració i abocament 0** com la millor estratègia de gestió de recursos en un planeta amb recursos limitats, tot posant la prevenció de residus, la reutilització i el reciclatge al centre de les seves actuacions.

Demanem a les autoritats i professionals de la salut pública una major implicació per garantir que s'avantposi el **dret a la salut pública** davant dels interessos d'empreses o la negligència de les administracions incapaces de garantir l'interès públic.

Demanem urgentment una **Llei Catalana Residu Zero de Prevenció de Residus** que comporti un canvi real de la política industrial encaminada a la producció neta, sense generar residus ni contaminació.

Cridem el poble de Catalunya a defensar el territori, la salut i la seguretat de les persones i mobilitzar-se en contra de tots els projectes i infraestructures que atemptin contra la salut i recordem que una manera de fer-ho també és castigar amb el seu vot els partits que donen suport a la incineració

Plataforma ciutadana *Residu Zero = incineració i abocament 0*

Catalunya, abril de 2019

Membres de la Plataforma Ciutadana Residu Zero:

Centre d'Ecologia i Projectes Alternatius-Ecologistes de Catalunya (CEPA-EdC)
Associació de Veïns Maresme
Associació de Veïns Diagonal Mar
Jubilats de Macosa-Alstom afectats per l'amiant
Coordinadora veïnal metropolitana Aire Net.
Associació Mediambiental- Vall del Ges.net-Ecologistes de Catalunya
Plataforma Rubí sense Abocadors
Plataforma antiincineració de Montcada i Reixac
Agrupació de veïns de Can Sant Joan de Montcada
Els verds de Badalona
Moviment contra la incineració a Uniland
Plataforma de Defensa de la salut i el medi ambient (Penedès)
Plataforma Alternativa a l'Abocador de Cruïlles (PAAC)
Associació de Persones afectades per productes químiques i radiacions ambientals (APQUIRA)
Federació Ecologistes de Catalunya (EdC)
Xarxa per la Sobirania Energètica
Bosc verd-Ecologistes de Catalunya
Plataforma antiincineradora del Congost la Garriga
Salvem Solius
Moviment Ecologista de Sant Feliu (MES)
Col·lectiu Sant José de Sant Vicenç dels Horts
Federació d'entitats socioculturals i de lleure de Sant Andreu
Ateneu l'Harmonia de Sant Andreu Palomar
Federació d'associacions de Veïns de Barcelona (FAVB)
Associació de Veïns de Sant Andreu Palomar
Associació Naturalistes de Girona (ANG)
Associació de veïns de Sant Adrià del Besós
Institució de Ponent per a l'estudi i conservació de l'entorn natural –Ecologistes de Catalunya (IPCENA-EdC)
Grup d'Estudi i Protecció dels Ecosistemes Catalans-Ecologistes de Catalunya (GEPEC-EdC)
Associació Naturalista Torrellenca (ANT)
Associació per a la Defensa i l'Estudi de la Natura –Ecologistes de Catalunya (ADENC-EdC)
Institució Alt Empordanesa de Defensa de la Natura (IAEDEN-Salvem l'Empordà-EdC)
Centre d'Anàlisi i Programes Sanitaris (CAPS)
Plataforma pel tancament de l'Abocador de Can Mata (Hostalets de Pierola)
Associació per a la Protecció del Medi Ambient (APMA-Vilanova i la Geltrú)
Plataforma Tanquem Can Mata (Ania)